

PISANJE ŽIVOTOPIISA NAŠE UBIJENE BRAĆE

Široki Brijeg, 15. travnja 2015. (Vicepostulatura) – Kongregacija za kauze svetih donijela je 2007. uputu *Sanctorum mater* za provođenje biskupijskih ili eparhijskih istraživanja u kauzama svetih. Kod nas ju je 2013. izdao *Glas Koncila* pod naslovom *Majka svetaca*. Prema njoj, molbi o mučeništvu potrebno je priložiti sljedeće dokumente: životopis svakog pojedinog kandidata određene povijesne vrijednosti, sve izdane ili objavljene spise svakog pojedinog kandidata u vjerodostojnom primjerku te popis još živućih svjedoka.

Imajući rečeno na pameti i želeći da se ubrza ovaj pripremni dio postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće, Uprava provincije na svojoj posljednjoj sjednici odlučila je da Vicepostulaturi u pisanju životopisa kandidata za mučeništvo pomognu određena braća iz Provincije. Fra Robert Jolić već je prije dovršio 22 životopisa, a pisanje ostalih životopisa povjereno je fra Anti Mariću, fra Mati Logari, fra Ivanu Landeki ml. i fra Antoniju Šakoti. Ovi životopisi ujedno će poslužiti za objavljivanje u zajedničkoj knjizi. Namjera je nakon toga na sličan način obraditi i životopise naše braće koja su završila u tamni-

ci te što nam je sve bilo oduzeto i uništeno u zlosretno jugokomunističko vrijeme. To će pomoći u sastavljanju povijesnog okvira u kojem su pobijena naša braća, kako se također traži.

U međuvremenu će se vicepostulator fra Miljenko Stojić, prema navedenoj uputi, pobrinuti glede prikupljanja izdanih ili objavljenih spisa pojedinih kandidata za mučeništvo, kao i oko preostalog ispitivanja i pronalaznja još živućih svjedoka. Taj posao izgleda da je pri samom kraju, ali iznenađenja su uvijek moguća. Tako je prije nekoliko dana došlo do kvalitetnog svjedočenja glede fra Zdenka Zupca koje bi ga moglo učiniti mučnikom, odnosno blaženim i svetim. A dotle je Vicepostulatura o njemu od bitnih čimbenika imala samo da je ubijen i pronađen u Zagvozdu.

Kad navedeno bude dovršeno, građu će trebati složiti kako naređuje uputa *Majka svetaca* i predati je mjesnome biskupu. Tada bi službeno, nakon određenih istraživanja i priprema mjesnog biskupa, trebao započeti postupak mučeništva naše ubijene braće na biskupijskoj razini. ✍

Pobudio je veliko zanimanje gledatelja gdje je god bio prikazan

FILM »IN ODIUM FIDEI – IZ MRŽNJE PREMA VJERI«

Jugokomunisti su bez ikakvog suda ubili 66 članova Hercegovačke franjevačke provincije i na stotine tisuća članova puka Božjega

► Piše: **Ivana Karačić**

U produkciji Laudata, na čelu s ravnateljicom Ksenijom Abramović, u veljači 2015. javnosti je prikazan dokumentarni film »In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri«. Tema filma je ubojstvo 66 hercegovačkih franjevaca, žrtava komunističko-partizanskih zločina za vrijeme Drugog svjetskog rata i poraća, a prikazane su i povijesne okolnosti u kojima se sve to dogodilo. Film sadrži mnoštvo arhivske građe s izjavama svjedoka iz toga vremena te povjesničara i onih koji se brinu da se dozna istina o ovim događajima i pronadu oni za čija se posljednja počivališta još ne zna. Redateljica i scenaristica filma je Nada

Prkačin, snimatelj i montažer je Ivan Lovrić, autor glazbe Željko Barba, a na grafici i dizajnu radio je Nikola Uroić.

Pretpremijera ovoga dokumentarca održana je 11. veljače 2015. u Zagrebu u kinu Europa. Tom prigodom uvodnu riječ uputio je vikar Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM fra Ivan Ševo, a profesor Tomislav Đonlić govorio je o odgovornosti Komunističke partije za zločine nad fratrima. Nazočnima su se obratile i producentica filma i ravnateljica Laudata Ksenija Abramović te redateljica i scenaristica filma Nada Prkačin. U glazbenom dijelu nastupili su Miroslav Škoro, Hrvatsko

kulturno prosvjetno društvo Bosiljak iz Čučerja i članovi Zavičajnog kluba hercegovačkih studenata.

Premijera filma održana je u Mostaru 12. veljače 2015. u prepunoj dvorani Hrvatskoga doma hercega Stjepana Kosače. Započela je pjesmom klape Hrvoje nakon čega se nazočnima obratio provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko koji je tom prigodom istaknuo kako se ne može izgraditi mir dok se ne otkrije istina. Riječi pozdrava uputio je i dr. Dragan Čović, predsjedatelj Predsjedništva BiH. Nazočnima se obratila i ravnateljica Laudata Ksenija Abramović koja je istaknula da se ovaj film pojavljuje u providonosnom trenutku, upravo ove godine u kojoj obilježavamo 70. obljetnicu ubojstva 66 hercegovačkih franjevacu te Godinu posvećenoga života. Nakon prikazivanja dokumentarca nekoliko riječi izrekla je i scenaristica i redateljica filma Nada Prkačin. Zahvalila je svima na dolasku istaknuvši kako je ponosna na Hrvate u BiH koji se nalaze u teškoj situaciji, ali se ne predaju, što su potvrdili i višesatnim čekanjem u redovima na nedavnim predsjedničkim izborima. Naglasila je da je film rađen s mnogo ljubavi te izrazila želju da se ovaj dokumentarac širi kako bi se proširila i istina o spomenutim događajima.

Dokumentarac se uistinu i proširio, ne samo po Hrvatskoj i BiH nego i u preoceanskim zemljama, u Kanadi i Americi.

Potom je film 25. veljače prikazan u Slavenskom Brodu, gdje živi puno ljudi iz hercegovačkog kraja. Nazočilo je oko 500 gledatelja. U ožujku je prikazivan u Americi i

Kanadi, u hrvatskim zajednicama koje vode hercegovački franjevci.

Najprije je 8. ožujka slijedilo prikazivanje u prepunom Hrvatskom kulturnom centru u Chicagu. Prije projekcije filma, kojim nije osvijetljena samo zakopana istina o kojoj se godinama šutjelo već i razmjeri jugokomunističkih zločina, govorio je fra Jozo Grbeš, kustos hrvatskih franjevacu SAD-a i Kanade, Hrvatske franjevačke kustodije Sv. Obitelji. Okupljenima se obratila i producentica filma te ravnateljica Laudata, gospođa Ksenija Abramović, koja je ujedno kratko predstavila i Laudato televiziju. Projekcije su s jednakim uspjehom i jako dobrom posjećenošću nastavljene 16. ožujka u New Yorku te 22. ožujka u Norvalu u Kanadi.

Nakon Amerike i Kanade nastavljene su promocije u BiH i Hrvatskoj. U župi Kočerin, gdje su ubijena 2 brata, film se prikazao 24. ožujka, a već sutradan u Posušju. Predstavljanje u Posušju započelo je izvedbom hrvatske himne, a završilo pjesmom »Bože, čuvaj Hrvatsku« u izvedbi VS-a Belcanto. Tom prigodom govorili su Branko Bago, načelnik općine Posušje, scenaristica i redateljica filma Nada Prkačin te producentica filma i ravnateljica Laudata Ksenija Abramović. U Širokom Brijegu, u središtu najbrojnijeg mučenštva Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM, film je prikazan 26. ožujka. Na promociji su govorili gradonačelnik Širokog Brijega Miro Kraljević te Nada Prkačin i Ksenija Abramović, koja je poručila: »Hvala od srca, Široki Brijeg! Budite ponosni na svoje velike i sposobne ljude koji su darivali živote vaših predaka i vas samih, te su najljepšom stazom ljubavi i služenja utirali vaše današnje pute«. Promocija filma nastavljena je 27. i 28. ožujka u Gorici i Međugorju.

Nakon turneje po Hercegovini, dokumentarac »In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri« 16. travnja prikazan je u prostorijama Hrvatskog slova u Zagrebu, a zatim je započelo prikazivanje u tri bosanska grada. Tako je 22. travnja film prikazan u domu kulture u Žepču, a sutradan, 23. travnja, u Katoličkom školskom centru »Sveti Josip« u Sarajevu. Nakon projekcije nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić poručio je: »Ne smijemo se zatvoriti u svoj maleni svijet nego hrabro sačuvati prošlost da bismo znali živjeti sadašnjost.« Projekciji su nazočili i provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene Uzvišenja sv. Križa fra Lovro Gavran i pomoćni biskup vrhbosanski dr. Pero Sudar. Treći bosanski grad u kojem je prikazan ovaj dokumentarac bilo je Bugojno, 24. travnja.

Promocija filma nastavljena je ponovo po gradovima diljem Hrvatske. Tako je film 29. travnja prikazan u Osijeku, 10. svibnja u Našicama, u sklopu događaja »Dani franjevačke kulture«, 28. svibnja u Vinkovcima, 29. svibnja u Borovu naselju te 17. lipnja u Metkoviću. Najavljena su i još neka prikazivanja. ✍

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesna« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subrača«, VIII., 2 (15),
Široki Brijeg, 2015. , srpanj – prosinac, 2015.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Zaključenje broja: 25. lipnja

Adresa:
BiH: Kard. Stepinca 14, 88220 Široki
Brijeg
HR: Humac 1, p. p. 1, 20352 Vid

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 700-326
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada
13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...
(s naznakom za Vicepostulaturu i za što):
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar, poslovna
Ljubuški:
žiro-račun (BiH): 3381602276649744
devizni račun (inozemstvo):
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Pred nama je 15. broj ovoga našega glasila. Zacijelo razlog za malo slavije, ali ostavit ćemo to za neku drugu priliku. Sada nam je zauzeto raditi da se istina o prošlim vremenima konačno probije u našu javnost.

Mislimo da je to razumljivo samo po sebi? Ma nije! Čak ni tamo gdje smo nazgled mi sami sa sobom. Umjesto zanosa da se sve to istraži, događa se da se odmahuje rukom i kaže kako još nije sazrijelo vrijeme. A kada bi to bajno vrijeme trebalo sazrijeti? Takvi na to ne odgovaraju. No, mi možemo dotičnima reći da na taj način oni ponovo ubijaju već ubijene žrtve. Zvuči oporo i para uši, ali je istina. Treba se zaista nad svime time zamisliti.

Krivci smo ako dopustimo da jugokomunistička istina bude jedina istina koja će progovarati o našim pobijenima. Ne treba to biti ni neka naša istina. Neka to bude istina koja će odgovarati onomu što se zaista dogodilo. Tek tada će se određeni vjerojatno pokajati, oni koji nisu oprostili, to će vjerojatno također učiniti. Jugokomunistička suza nije nimalo vrjednija od suze njihovih žrtava.

U slučaju pobijenih hercegovačkih franjevac istina izgleda i ovako. Fra Leo Petrović, provincijal, štitio je u Mostaru obitelji jugokomunističkih pristaša i njihovih simpatizera, štitio je Židove i Srbe. Imamo svjedočanstva o tome i objavit ćemo ih u nekom od sljedećih brojeva *Stopama pobijenih*. Unatoč tomu, i mnogočemu sličnom, jugokomunisti su

ga ubili i do dana današnjega proglašuju ga fašistom. Smeta im i mrtav jer je volio svoj narod, svoju vjeru i sve druge narode. Dobro je to shvatio Europski parlament pa je komunizam proglasio totalitarnom ideologijom, jednako kao i nacionalsocijalizam i fašizam.

Živjeti nam je od istine koja oslobađa. Shvaća to i Hrvatski narodni sabor (HNS) BiH pa je još više podupro Odjel za Drugi svjetski i Domovinski rat. A on predstavlja koordinaciju dosad devet ustrojenih povjerenstava po općinama koja se trude iznijeti na svjetlo dana pravu istinu o Drugom svjetskom ratu i poraću. Još je mnogo ljudskih kostiju razasutih kojekuda po našoj domovini. I kao ljudi i kao kršćani trebamo ih dostojno pokopati i čuvati spomen na njih.

Mi ovdje na Širokom Brijegu, i drugdje, nastojimo obilježiti i spriječiti propadanje mjesta na kojima su ubijena naša franjevačka braća. Trenutno smo se malo više usredotočili na ratno sklonište, o čemu možete čitati u ovome broju. Hvala svima koji nam u tome pomažu na različite načine. Jedan je od njih da nam se daruje i klesani kamen, što također navodimo, a pritom kažu da im je to čast. Svjesni su, dakle, što se i zbog čega dogodilo.

Razmišljajmo pravilno, molimo se i onda će sve biti drukčije. Do sljedećeg broja neka vam je

mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Glas o znakovima	43
Povijesne okolnosti	22	Odjek u umjetnosti	44
Povjerenstva	25	Nagradni natječaj	45
Stratišta	26	Utamničeni	49
Pobijeni	30	Podsjetnik	51
Glas o mučeništvu	37	Razgovor	57